

Passend Onderwijs

Aan het woord: Annette van der Poel, bestuurder Orion

Datum interview: woensdag 21 november 2018

Annette van der Poel is sinds kort de nieuwe bestuurder van Orion. Zij volgde recent Cor de Ruiter op. Van origine is Annette GZ psycholoog, en was lange tijd werkzaam in de specialistische Jeugdzorg. Ze begeleidde jongeren met een justitieel verleden. Jongeren met een strafblad. Altijd met het doel om ze weer terug te krijgen in de samenleving. Ook deze jongeren moeten weer mee kunnen doen.

"Daarbij is onderwijs en toeleiding naar werk het allerbelangrijkst", vertelt Annette. "En een stabiele thuissituatie. In de hulpverlening hebben we het wel eens gekscherend over de drie W's: woning, werk, wijf. Maar zonder gekheid. Zo is het in grote lijnen natuurlijk wel."

"Ik heb de afgelopen jaren een prachtige baan gehad bij Altra", vervolgt Annette. "Ik werkte als directeur op het snijvlak van jeugdzorg en specialistisch onderwijs. Ik werkte nauw samen met het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs (SWV VO). Een fijne samenwerking, waarbij werkelijk alle partijen de verantwoordelijkheid voelden voor onze kinderen. Ik werkte er met heel uiteenlopende schoolbesturen samen, en ook dat was natuurlijk heel interessant. En toen kwam Orion op mijn pad. Ik heb getwijfeld over de overstap, maar vond uiteindelijk dat ik het moest doen. Altra richt zich vooral op jongeren na de basisschool. Orion biedt begeleiding al vanaf het vierde levensjaar van een kind. Het is veel breder nog. Dat vond ik uiteindelijk doorslaggevend – want dat heeft een enorme meerwaarde."

Alles onder één dak

"In mijn huidige rol heb ik nu ook met het Samenwerkingsverband voor primair onderwijs (SWV PO) te maken", legt Annette uit. "Het SWV VO zit hier al in huis, op de Bijlmerdreef. We gaan ons stafbureau op korte termijn iets verplaatsen in het gebouw, zodat ook het SWV PO hier gehuisvest kan worden. Dat vind ik echt van enorme meerwaarde. We zitten dan heel dicht bij elkaar. Ook fysiek met elkaar verbonden. Nog makkelijker met elkaar belangrijke informatie delen, schakelen. Gezamenlijk aan de slag met de thuiszittersproblematiek. Zoveel mogelijk specialismen in huis, zodat we onze leerlingen specialistische ondersteuning kunnen bieden. Dat is zoveel beter dan speciale ondersteuning, als je begrijpt wat ik bedoel!"

Doorlopende leerlijn

"Dat is een ambitie die ik graag de komende jaren wil gaan neerzetten hier, en in de stad", vertelt Annette enthousiast. "Kijk nou eens naar onze kinderen. Met de juiste zorg en ondersteuning lukt het ons, ze naar een diploma toe te geleiden. Maar wat moeten ze daarna? Dan hebben ze nog niets. Vaak lukt het ze dan niet om zelfstandig aan een baan te komen, of zelfstandig de ingangen op de arbeidsmarkt te vinden. Soms ook omdat ze hele basale

werknemersvaardigheden missen. Ze zijn vaak onvoldoende zelfredzaam. Daar zouden we ze dus nog een tijdje bij moeten helpen, na het diploma. En dat is wat mij betreft ook de opdracht aan Orion. Onze opdracht stopt niet bij het behalen van een diploma. Hoe ik dat voor me zie? Misschien door een levensloopcoach aan te stellen. Iedere leerling koppelen aan een coach die al in het VO met hem of haar meeloopt. Een vertrouwd iemand, die kan helpen om de weg te wijzen.”

Integrale aanpak

“Inderdaad!” Annette knikt. “Ik moet wel zeggen dat er een hoop ontwikkelingen gaande zijn. Met de grote landelijke reorganisaties in 2015 is de verantwoordelijkheid voor de Jeugdzorg bij de gemeenten komen liggen, en dus ook de daarbij horende middelen. Dat geeft ons nu de mogelijkheid om samen met de gemeente integraal naar jeugdvragestukken te kijken. Jeugd, Onderwijs, Jeugdzorg. We vinden steeds betere aansluiting op elkaar. Gaat het ons lukken om verder te ontschotten? Het wordt steeds beter, denk ik. De afgelopen tijd hebben we gezamenlijk grote stappen gezet. Als voorbeeld wil ik daarbij graag het SJSO noemen. De invoering van de specialistische Jeugdzorg en GGZ binnen het speciaal onderwijs, met ingang van dit schooljaar. De zorgverleners komen in de school. Ouders hoeven met hun kind niet meer naar een instelling te reizen, voor diagnostiek of voor behandeling. Op school gebeurt het allemaal. Onderwijs en Zorg – in mooie gecombineerde arrangementen. Dat vind ik echt een enorme winst! De gemeente Amsterdam verdient hierbij echt een groot compliment. Veel jeugdzorggeld is op die manier naar kwetsbare kinderen en gezinnen gegaan, simpelweg door zorg aan speciaal onderwijs te koppelen. Voor docenten is daarmee op deze manier ook meteen de deskundigheidsbevordering geregeld. Psycho-educatie. Ik ben heel erg blij met deze recente ontwikkelingen!”

Een realistische toekomstvisie voor iedere jongere

“Ja, ik filosofeer graag nog even verder over mijn toekomstdroom”, vervolgt Annette. “Transferbegeleiding na het diploma, door één en dezelfde persoon. Begeleiding naar werk, zinvolle dagbesteding, zinvolle vrijetijdsbesteding – op het snijvlak waar mogelijke uitval op de loer kan liggen. Het gaat vooral ook om de ondersteuning van een kind naar volwassenheid. Hem of haar laten ontdekken welke talenten het heeft. Zelfvertrouwen geven, samen naar reële kansen kijken. Inzet op kansen en mogelijkheden, en niet anders! Laat een kind ontdekken wat het in de buitenwereld kan. Biedt daarbij coaching, maatwerk.”

Naar een inclusieve samenleving

“Zo denk ik dat het moet”, vindt Annette. “En dat past heel goed bij onze collectieve ideeën over hoe een inclusieve samenleving er uit zou moeten zien. Ook in het speciaal onderwijs loopt heel veel talent rond, alleen hebben deze jongeren meer moeite om door de maatschappij gezien te worden. Een kind is veel meer dan alleen zijn beperking. Binnen Orion loopt nu een geweldig project, ondergebracht bij een Stichting: Jongeren die het kunnen. Het zet in op onder meer sport, spel, creativiteit buiten school voor onze doelgroep. Het brengt de jongeren die meedoen enorm veel zelfvertrouwen. Dit soort geweldige voorzieningen zou ik nog veel meer naar de school willen halen. In de praktijk is het alleen nog lastig om dit soort mooie voorbeelden te financieren. We moeten wat dat betreft echt nog verder ontschotten! Ik pieker me soms suf hoe je mooie innovatieve voorbeelden die werken gefinancierd kunt krijgen.”

Een blik naar de toekomst

"Ook dat zie ik nog onvoldoende in het onderwijs. In het speciaal onderwijs. We zijn een heel andere samenleving dan vijftig, zestig jaar geleden. Er is een ander soort arbeidskrachten nodig in het hier en nu. Vooral gericht op zelfstandigheid, creativiteit, ondernemingszin. Daarop zouden we het onderwijs veel meer in moeten richten, en dus ook het speciaal onderwijs. Het gebeurt nog onvoldoende. Die discussie zouden we breed met professionals moeten voeren. Om te beginnen in Amsterdam. Want als stad kunnen we wellicht ruimte pakken die er landelijk nog niet is. Ik denk aan prachtige voorbeelden zoals leren op locatie, bij een mogelijke toekomstige werkgever. Iets met multifunctionele gebouwen."

Bijlmerdreef 1289?

"Ja, zoiets als hier!", reageert Annette. "De school als maatschappelijk gebouw. Hier in huis hebben we de SWV's, ons stafbureau, een ROC vestiging, de OBA, een sportschool, horeca, een expositieruimte Hier zou om te beginnen een projectleider moeten komen die hier in huis voor alle leerlingen een stageplek regelt. Kruisbestuiving tussen al deze takken van sport. Het zou hier heel goed kunnen. Het is overzichtelijk en veilig voor onze leerlingen. Ik gun ze zo'n plek om hun dromen te verwezenlijken!"

*"Ken je dat geweldige gedicht van cabaretier en leerkracht Johan Goossens?", besluit Annette.
"Over een klas met kinderen, waar met vrijwel ieder kind iets is. Humoristisch, maar ook liefdevol.
Ieder mens is uniek, dat zegt het verhaal. Het is voor mij een geweldige inspiratiebron."*